

Jaarverslag 2025

Organisatie:

Bestuur:

Het bestuur van Stichting Schapedrift bestond in 2025 uit:

Sven Gravendeel, voorzitter

Aart Goossensen, penningmeester

Joop Verheijen, secretaris

Gerard Hendriks

Sandrien Volgers

Adviseur:

Bernadette Gravendeel

Personeel:

Als medewerkers waren in 2025 in dienst van Stichting Schapedrift:

Marion Derks, herder – in dienst sinds 2002

Francisca Schippers, herder – in dienst sinds 2019

Silvia Noordman, coördinator – in dienst sinds 2023

Gerrie Kokken-Bruijnes, assistent coördinator – in dienst sinds 2024

Valma Slootweg, assistent herder – in dienst sinds 1 oktober 2025

Vrijwilligers:

Begin 2025 waren er binnen Stichting Schapedrift 137 vrijwilligers actief.

Zonder vrijwilligers zou Stichting Schapedrift niet kunnen bestaan. De werkzaamheden van de vrijwilligers zijn verdeeld over uiteenlopende disciplines. Gedurende het jaar zijn er 22 nieuwe vrijwilligers bijgekomen en 13 vrijwilligers gestopt. Dit laatste vanwege overlijden, gezondheidsproblemen of omdat ze voor een andere invulling van hun vrije tijd kozen.

Eind 2025 werd de stichting hierdoor ondersteund door 146 vrijwilligers. Hun functies zijn als volgt onder te verdelen:

- 5 bestuursleden
- 1 adviseur van het bestuur

- 51 gastheren en gastvrouwen in het bezoekerscentrum
- 5 hulpheders
- 30 herdershulpen
- 8 natuurgidsen/rondleiders erf Schapedrift
- 13 vrijwilligers in de tuin-, de onderhoudsploeg en ICT
- 14 evenementenmedewerkers
- 15 begeleiders van kinderactiviteiten
- 22 vrijwilligers bij het wolproject.

Dat brengt het totaal op 164 verschillende vrijwilligers functies. Hierbij dient te worden opgemerkt dat sommige vrijwilligers, 18 in totaal, meerdere functies vervullen.

Stagiairs:

Stichting Schapedrift werkte wederom nauw samen met het Christelijk College Groevenbeek en bood plek aan 18 maatschappelijke stagiairs in het bezoekerscentrum, zowel aan de balie van het bezoekerscentrum, als in de ondersteuning van de evenementen, wol- en kinderactiviteiten. Het aantal uur wat de leerlingen vanuit school stage moeten lopen is teruggebracht van 30 naar 20 uur. De stagecoördinator vanuit Groevenbeek heeft ons al laten weten dat de maatschappelijke stage zeer waarschijnlijk in 2027 ophoudt te bestaan. Het is namelijk geen verplichting meer vanuit de landelijke overheid en leerlingen moeten deze stage in hun vrije uren lopen, iets waar steeds meer tegenstand tegen komt.

Evenementen:	In 2024:	In 2025:	In 2026:
Lammetjesdag	16 maart	29 maart	21 maart
Wol- en Schaapscheerfestijn	1 juni	14 juni	30 mei
Nacht van de nacht	26 oktober	25 oktober	24 oktober
Kerst Sing-in	21 december	20 december	19 december

Bezoekersaantallen in 2023-2024-2025:

Maand	2023	2024	2025
Januari	4423	4613	3504
Februari	9464	6816	9637
Maart	7563	12258	12088
April	13052	7360	10458
Mei	12083	11850	11291
Juni	9052	9642	8610
Juli	9250	10075	10372
Augustus	17380	19017	17765
September	11303	9272	9639
Oktober	8695	10795	8434
November	2945	4797	3911
December	3915	3127	4635
Totaal	109125	109622	110344

Bestuur:

Het bestuur vergaderde 8 x plenair. Daarnaast vond er intensief overleg plaats via de telefoon en e-mail. Ook werd er door bestuursleden geparticipeerd in de diverse commissies. Op 9 mei 2025 betrof het een 'heisessie' waarbij een aantal personele zaken werd besproken maar vooral ook het Jaarplan 2025 onder loep werd genomen.

Overzicht van bestuurlijke hoofdzaken:

Ziekte, vervanging, nieuwe herder en assistent herder

Medio februari meldde de hoofdherder zich ziek. Deze ziekmelding had grote impact op de continuïteit van het hoeden van de kudde en zeker ook op de werkzaamheden in de lammertijd. De assistent herder bleek bereid en in staat het parttime dienstverband uit te breiden naar fulltime en neemt sinds dien de taak als herder volledig op zich. In de loop van het jaar werden diverse hulpherders, zzp-ers en herders hulpen ingezet om de noodzakelijke werkzaamheden rond de kudde door te kunnen laten gaan. Omdat het herstel van de hoofdherder meer tijd neemt, werd m.i.v. 1 oktober besloten om een van de hulpherders als parttime assistent herder in dienst te nemen.

Nieuwe arbeidsvoorwaarden

Stichting Schapedrift groeit als organisatie en ook het aantal medewerkers in dienst van Schapedrift is door de jaren heen gegroeid van 2 naar inmiddels 5. Omdat de arbeidsvoorwaarden in de diverse arbeidsovereenkomsten niet altijd gelijk waren en er verwezen werd naar verschillende CAO's, heeft het bestuur, in nauw overleg met de medewerkers, een nieuwe set arbeidsvoorwaarden samengesteld welke inmiddels ook is ingevoerd. Het is belangrijk dat er nu voor iedereen sprake is van eenduidigheid.

Voortgangsgesprekken

Ook dit jaar werden de voortgangsgesprekken met de medewerkers gevoerd in de maand oktober. Deze gesprekken stonden voor een belangrijk deel in het teken van de nieuwe arbeidsvoorwaarden, de evenementen, de wolvenproblematiek en de vervanging tijdens ziekte. Er is alom tevredenheid over de inzet en wederzijds respect en vertrouwen.

De aanwezigheid van de wolf, oriëntatie op KBH + wolf werende hekken

De wolf is in ons gebied niet meer weg te denken. Hij wordt ook overdag waargenomen op de hei en ook de sporen wijzen dat uit. De wolf werende voorzieningen rond de kooi werden door een deskundige beoordeeld en op zijn advies uitgebreid.

De herders zijn zich daarnaast gaan oriënteren op de aanschaf en het werken met zogenaamde KuddeBescherminsHonden (KBH's). Zij hebben daarover het bestuur geïnformeerd en gezamenlijk wordt verder onderzoek gedaan en overleg gevoerd met o.a. de gemeente Ermelo. Medio 2026 volgt de besluitvorming over de aanschaf.

Het MJOP en het reguliere onderhoud

Dit onderwerp staat op iedere agenda van de bestuursvergaderingen.

Er werd een groepje samengesteld van vrijwilligers die het plan zoals het er ligt verder zijn gaan uitwerken en zullen voorzien van een financiële onderbouwing.

Betrokkenen krijgen allemaal gelegenheid hun visie te geven op het plan waarna binnen het plan ook geprioriteerd zal gaan worden. Wat kunnen wij zelf en wat moet worden uitbested? Inmiddels zijn een aantal klussen aangepakt en uitgevoerd. Begin 2026 wordt het plan afgerond maar zal jaarlijks worden geëvalueerd.

Aanschaf elektrisch gereedschap

In het kader van duurzaamheid werd besloten om over te gaan tot de aanschaf van elektrisch tuingereedschap. Begin 2025 werden een grasmaaier, een bosmaaier en een heggenchaar met accu's en ladders aangeschaft.

Verbeteren website

De website is al enige tijd een 'zorgenkindje'. Met name de tool waarmee de boekingen voor evenementen en excursies wordt gedaan zorgde voor problemen. Inmiddels is er na intensief overleg met de partij die de website onderhoudt een duidelijke verbetering waar te nemen. Met de komst van enkele nieuwe ICT vrijwilligers hopen wij dergelijke problemen in de toekomst in eigen beheer te kunnen oplossen.

Sponsoring en subsidies

De groep sponsors van Stichting Schapedrift is min of meer gelijk gebleven. Het bestuur heeft een begin gemaakt met het samenstellen van een nieuwe brochure voor sponsors. Tevens werd er een lijst samengesteld van bedrijven in Ermelo die de komende periode zullen worden benaderd met de vraag kennis te nemen van de brochure en sponsoring van Schapedrift te willen overwegen.

Ook dit jaar werden een aantal zaken rond de schaapskudde gesubsidieerd door het Dinamofonds. De Clubsupport actie van de Rabobank was ook wederom een succes.

Wolproject, bedrijfsplan wolkaarderij

Binnen het wolproject, met een grote groep vrijwilligers, is er de ambitie om door te groeien. Er werd aan het bestuur een bedrijfsplan gepresenteerd om te komen tot een wolkaarderij. Daarbij zal geïnvesteerd moeten worden in o.a. een professionele kaardmachine en is het de bedoeling om, naast onze eigen wol, ook wol op te kopen bij andere kuddes en/of de wol voor andere kuddes te kaarden. Het bestuur onderzoekt de (on)mogelijkheden en risico's die een dergelijke groei met zich mee kunnen brengen en neemt begin 2026 een beslissing,

De evenementenvergunning, contact met de gemeente Ermelo en de provincie Gelderland

Voor de evenementen in 2025 en volgende jaren is de gemeentelijke vergunning binnen. Onze evenementen vonden in 2025 doorgang maar rond het parkeren werden aanvullende eisen gesteld. Zo werd het verboden om nog langer op- en in de berm van de Drieërweg te parkeren. Voor het Wol- en schaarscheerfestijn betekende dat het nemen van aanvullende maatregelen met hogere kosten zoals de inzet van busjes, inzet van personeel en het zoeken naar alternatieve parkeergelegenheid. Met de vertegenwoordiger van de provincie Gelderland werd o.a. gesproken over alternatieve parkeergelegenheid voor onze evenementen in 2026. De evenementen voor 2026 zijn in ieder geval wel gepland.

De statuten zijn aangepast en weer up to date

De statuten van Stichting Schapedrift waren aan een update toe. De (her-) benoeming van bestuursleden is nu beter omschreven en de statuten zijn weer WBTR en ANBI proof.

Vaststellen calamiteitenplan en cameraprotocol

Het aangepaste calamiteitenplan en cameraprotocol worden door het bestuur goedgekeurd en vastgesteld, waarna publicatie ervan op het intranet van Het Rooster is gevolgd.

Samenstelling bestuur

Tijdens de laatste bestuursvergadering van het jaar, op 13 november 2025, namen wij afscheid van Gerard Hendriks als bestuurslid. Gerard blijft als natuurgids nauw betrokken bij Schapedrift. Het bestuur benoemde Hartger Vrijheid unaniem tot zijn opvolger. Formele ingangsdatum 1 januari 2026.

Vaststellen Jaarrekening 2024 en Begroting 2025

Tijdens de bestuursvergadering van 6 mei 2025 werd de Jaarrekening 2024 door de penningmeester gepresenteerd en door het bestuur vastgesteld. Ook de begroting voor 2025 werd gepresenteerd en vastgesteld.

Bezoekerscentrum:

Verslag activiteiten natuurgidsen

Met 5 gidsen zijn er in 2025 in totaal 40 excursies uitgevoerd. Hiervan waren 7 excursies 'Meelopen met de herder' waarbij de gidsen de deelnemers naar de kudde toe brengen en deze met de herder teruglopen naar de schaapskooi. Naast de ingeplande excursies met open inschrijving zijn er ook nog 17 aangevraagde excursies voor besloten groepen uitgevoerd. De meeste excursies hadden een goede opkomst, in het hoogseizoen waren alle tickets zelfs uitverkocht.

Workshops knutselen en wol vilten

In alle schoolvakanties vonden er workshops plaats voor kinderen en volwassenen. Er waren 11 knutselmiddagen voor kinderen en 13 wol vilt workshops waar zowel kinderen als volwassenen aan mee deden. In de zomervakantie werden 4 dag-workshops vachtvilten georganiseerd waarbij volwassenen een vachtkleed vilten van ruwe schapenvacht.

Open bijenstal dagen

Er zijn 3 'Open bijenstal' dagen geweest, welke een succes waren. Deelnemers mogen hierbij in een imkerpak de bijenstal betreden op het terrein van de schaapskooi en krijgen uitleg over de bijenvolkeren door een imker van Bijenvereniging Ermelo.

Scholen en groepen

In 2025 kwamen 10 keer scholen langs met meerdere groepen leerlingen, variërend van kleuters tot brugklassers, om een educatief programma te volgen verzorgd door vrijwilligers met een achtergrond in het onderwijs. Naast deze scholen kwamen 27 groepen langs die gebruik maakten van onze locatie, van zorginstellingen zoals Bartiméus en de Dennenheul tot natuurorganisaties voor een presentatie of bijeenkomst.

Evenementen

Lammetjesdag (29 maart) werd zeer druk bezocht. Het was goed weer en daardoor aantrekkelijk om te komen. In totaal 2870 bezoekers liepen deze dag door de schaapskooi heen om de moederschapen en lammeren van dichtbij te bewonderen! Kinderen konden knutselen, wol vilten, geschminkt worden of een voorstelling van poppentheater Cassiopeia bijwonen. Er waren diverse kramen met knuffels, dranken, broodjes knakworst, ijs en poffertjes aanwezig en de gezelligheid op het terrein werd ondersteund door de klanken van een mini draaiorgeltje.

Op 14 juni tijdens het 'Wol- en schaapscheerfestijn' kwamen standhouders uit heel Nederland naar Ermelo met prachtige wol producten, garens en handwerkartikelen. Natuurlijk werd op deze dag ook een groot deel van de kudde geschoren, waarbij het publiek van dichtbij kon toekijken. Kinderen konden knutselen en geschminkt worden, er was livemuziek en er waren allerlei lekkernijen te eten en te drinken, waaronder pannenkoeken van Molen de Koe en broodjes vers gerookte zalm en paling. Helaas was het 30 graden Celsius en daarmee veel te warm om veel bezoekers te trekken. Toch bezochten nog zo'n 745 mensen deze gezellige dag.

De Nacht van de Nacht (25 oktober) is een succesvolle samenwerking tussen de organisaties NMP, KNNV, Groennetwerk, Astra Alteria en Stichting Schapedrift. Dit jaar deed voor het eerst Buitenlies mee, zij organiseren avontuurlijke buitenactiviteiten in de prachtige natuur van Ermelo en omgeving. Voor de Nacht van de Nacht werd dit een kompastocht onder begeleiding in het donker. Alle kompastochten, excursies en presentaties op de zolderverdieping werden uitverkocht. Ook het Stellarium mocht rekenen op veel belangstelling. Helaas was er veel bewolking deze avond waardoor de telescopen niet opgesteld konden worden. Maar met 218 bezoekers was deze avond weer een succes.

Met de Kerst Sing-in op 20 december hadden we gelukkig beter weer, droog en niet te koud, waardoor het gezellig druk werd. 426 bezoekers zongen de traditionele kerstliederen mee met pop- en musicalkoor Ermelodie. Ook luisterden ze naar het kerstverhaal verteld door predikanten Van Leeuwen en Van Doorn van de gezamenlijke kerken Ermelo en burgemeester Van Daalen. De vele kerstlampjes, met op de achtergrond de schaapskooi, zorgden voor een feeërieke sfeer op het terrein.

Schaapskooi:

De kudde

Op 1 januari 2025 hebben we 237 schapen; 62 jonge ooien en 175 volwassen ooien. Geen rammen. Gedurende het jaar zijn 10 dieren gestorven. Alle ramlammeren zijn verkocht. 12 daarvan zijn als dekram naar Ede gegaan in het kader van de rammenpool. Er zijn 171 ooien van alle leeftijden uitgeselecteerd en verkocht aan de handelaar. In het najaar zijn er 9 (jonge) dekrammen aangekocht in Loenen. Deze zijn na gedane arbeid weer verkocht. Op 31 december 2025 hebben we 229 schapen; 59 jonge ooien en 170 volwassen ooien. Geen rammen.

Lammeren

Op 27 januari wordt het eerste lammetje geboren. Op 27 februari komen de laatste lammetjes van dit jaar ter wereld. De lammerperiode verloopt goed. Er zijn 164 lammeren geboren uit 135 schapen. Het zijn 75 ramlammeren en 89 ooilammeren.

102 ooien hebben niet gelammerd. 62 daarvan waren nog te jong, 29 oudere ooien zijn niet bij de ram geweest en 11 ooien bleken niet drachtig.

Bij de keuring van de lammeren voor opname in het stamboek zijn alle 59 dieren die ter keuring werden aangeboden goedgekeurd.

Evenementen

Lammetjesdag was mede dankzij het weer erg druk dit jaar maar de mensen genoten zichtbaar van het jonge grut.

Het scheren van de schapen voor publiek deden we dit jaar weer op Hemelvaartsdag en de zondagen vanaf half mei en op 2^e pinksterdag en nog 2 zondagen in juni. Alle schapen zijn weer door onze eigen vrijwilligers geschoren. Op de scheerdagen demonstreerden de vrijwilligers van het Wolproject wol bewerking. De meeste dagen was er dan ook een verkooptafel buiten.

Het schaapscheerdersfeest op zaterdag 14 juni was weer als vanouds een gezellige dag. Dit jaar hadden we meer kramen met producten die met wol te maken hebben. Het was een hele warme dag

Begrazing

In 2025 zijn de schapen 263 dagen de hei op geweest. De schapen zijn dit jaar 15 dagen op stal moeten blijven vanwege hitte en 5 dagen vanwege mist. De heide heeft mooi gebloeid en er stond nog tot november genoeg te eten voor de schapen.

Honden

Brave en James zijn hele fijne honden om mee te werken.